

MEVLÂNÂ

İSMAİL HABİB SEVÜK

Notlandırarak Yayına Hazırlayan
Abdullah Ezik

✕ @ f / otukennesriyat

YAYIN NU: 2309
KÜLTÜR SERİSİ: 1205

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-930-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: {0212} 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Kitap Editörü: Ezgi Akyıldız

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Kapak Baskısı: Çınar Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat AŞ

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 Beyoğlu-İstanbul
Tel: {0212} 251 03 50
Sertifika Nu: 49269

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İsmail Habib Sevük: Kafkas kökenli bir ailenin çocuğu olan İsmail Habib Sevük, 1892 yılında Edremit'te doğdu. Asıl adı İsmail Hakkı'dır. 1904'te Edremit Rüştiyesi'nden 1909'da Bursa İdadisi'nden mezun olduktan sonra 1913'te Darülfünun-ı Osmanî Hukuk Mektebi'ni bitirdi. Daha sonra Edirne Türk Ocağı başkanlığı vazifesini de üstlenecek olan İsmail Habib, daha talebelik zamanında bu müessesenin kuruluş yıllarında önde gelen aydın ve düşünürleriyle tanışma fırsatı buldu. 1914'te edebiyat öğretmenliğine atandığı Kastamonu'da hem İttihat ve Terakki kulüp müdürlüğünü hem de cemiyetin yayın organı *Köroğlu* gazetesinin başyazarlığını üstlendi. Kurtuluş Savaşı yıllarında Millî Mücadele'yi destekleyen Balıkesir'de *İzmir'e Doğru*, Kastamonu'da *Açıksöz* gazetelerinde başyazarlık yaptı. Kastamonu ve Ankara Lisesinde edebiyat öğretmenliği, Edirne'de maarif müdürlüğü, Antalya ve Adana'da maarif eminliği görevlerinde bulundu. Maarif eminlikleri kaldırılınca Galatasaray Lisesi edebiyat öğretmenliğine atandı, bu okulun öğretmenini iken 1943 yılında Sinop'tan milletvekili seçildi. Uzun yıllar *Cumhuriyet* gazetesinde yazıları neşredilen İsmail Habib Sevük'ün *Türk Tecdüt Edebiyatı Tarihi*, *Edebi Yeniliğimiz*, *Yurttan Yazılar*, *Atatürk İçin*, *O Zamanlar*, *Türk Güreşi*, *Dil Davası*, *Yunus Emre* ve *Mevlâna* gibi eserleri vardır. İsmail Habib Sevük, 17 Ocak 1954 tarihinde hayata gözlerini yummuştur.

Abdullah Ezik: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde başladığı Türk Dili ve Edebiyatı lisans eğitimini 2017'de, Yeni Türk Edebiyatı yüksek lisans eğitimini ise 2021'de tamamladı. Aynı süreçte Otto-Friedrich-Universität Bamberg'in Oriental Studies departmanında misafir öğrenci olarak bulundu. Florida State College at Jacksonville'deki English Language Institute eğitimini 2018'de, English as a Second Language programını ise 2019'da bitirdi. *Sanat Kritik*, *Sanat Dünyamız*, *Kitap-lık*, *Ova*, *Öykü Gazetesi*, *k24*, *Argonotlar*, *Artı Gerçek*, *IAN Edebiyat*, *KE Dergi*'de çeşitli yazı, şiir ve söyleşileri yer aldı. Bugüne kadar Hâlit Ziya Uşaklıgil, Peyami Safa, Şemsettin Sami, Ali Suavi, Burhan Cahit, Memduh Şevket, Orhan Veli, Ahmet Midhat Efendi, Yusuf Akçura gibi birçok şair ve yazarın eserlerini yayına hazırladı. İlk şiir kitabı *Kuş Grisi* 2023'te yayımlandı. Doktora eğitimine Marmara Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı ana bilim dalında devam ediyor; Can Yayınları'nda yönetici editör, Açık Radyo ve Medyascope'da programcı, Yeditepe Üniversitesi ve FMV Işık Üniversitesi'nde ise öğretim görevlisi olarak çalışıyor.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	9
“Ayrılıklardan Parçalanmış Bir Yürek”: <i>Mevlâna</i>	9
İsmail Habib Sevük ve <i>Mevlâna</i>	9
Kaynakça:	12
1-İSLAMLIKTAN ÖNCE:.....	15
a- <i>Orhon</i> Kitabeleri:	16
b-Lehçeler:.....	16
c-Destanlar ve <i>Oğuzname</i> :	17
2-İSLAMLIKTAN SONRA II'İNCİ ASIR:.....	19
KUTADGU BİLİĞ:	19
a-Kıymeti:	19
b-Eserin Nüshaları:	20
c. Metinden numuneler:.....	22
<i>DİVAN-I LÜGATİ'T-TÜRK</i> :.....	24
a-Kitabın bulunuşu:.....	24
b-Kitap ve Müellif:	26
c-Eserin Sonsuz Kıymeti:	28
d-Tercüme Metninden Numune:.....	29
e. Manzum Metinlerden Numuneler:.....	32
3-ON İKİNCİ ASIR	35
İkinci Türkolog:	35
Fahreddin Mübarekşah	35
4-TASAVVUF, TARİKAT, ARUZ VE NAZİM ŞEKİLLERİ:.....	39
a-Tasavvufun Gelişmesi:.....	39
Dinler:	39
Tasavvufun Tarihçesi:.....	40
b-Tarikatlar:	42
c-Aruz ve Nazım Şekilleri:	44
5-AHMED YESEVİ:.....	49
a-Hayatı ve tesiri:	49
b-Tarikatı:	50
c-Divan-ı Hikmet:.....	51
d-Ahmet Yesevî'den numuneler:	52
Murabba (11 kıtadan 2'si alındı).....	52
Kaside tarzındaki manzume.....	52

6-ON ÜÇÜNCÜ ASIR.....	54
Asra Genel Bakış	54
a-Türkçenin hali:.....	54
b-Azeri lehçesinin teşekkülü:	57
c-Dede Korkut Kitabı:	58
7-HER ŞEYİN BAŞI: MEVLÂNA CELALEDDİN-İ RUMÎ	60
1-Hayatı ve Şahsiyeti:.....	60
a-Babası:.....	60
b-Gelişmesi:.....	60
c-Hayatındaki nurlu infilak:.....	61
d-Şems'in ayrılığı, gelişi, şehadeti:.....	62
e-Selahaddin Feridun:	64
f-Çelebi Hüsameddin ve Mesnevi:.....	65
g-Ölüm gazelleri ve cenaze:	66
2-Eserleri:	67
a-Divan-ı Kebir:	67
b-Rubailer:	68
c-Mesnevi-i Şerif:	69
Divan'la Mesnevi: Sanatkarla mütefekkir:.....	70
d-Mensur ederleri:	71
Mektubat:	71
Mecalis-i Seb'a:.....	71
Fih-i mâ-fih:	71
3-Türklüğü ve Şiir Telakisi:.....	71
4-Şairliğinin Yüksekliği:.....	74
Yalnız mânâlar:.....	74
Mânâlar ve metinler:.....	74
5-Tesirinin Heybeti:.....	78
a-Halife ve tarikat:	78
Çelebi Hüsameddin:	78
Sultan Veled:	79
b-Musiki ve şiir:	80
c-Mevlâna ve Yunus:	81
7-Mevlâna ile Yunus Arası:.....	83
a-Sultan Veled'in şairliği:.....	83
Hoca Dehhâni:	84
Mevlâna'dan Metinler:.....	85
Mesnevi-i Şerif'ten:	85
b-Divan-ı Kebir'den:	87
c-Rubailerinden:	90

SUNUŞ

“Ayrılıklardan Parçalanmış Bir Yürek”: *Mevlâna*

İsmail Habib Sevük ve *Mevlâna*

*Duy şikâyet etmede her ân bu ney
Anlatır hep ayrılıklardan bu ney*

*Der ki feryadım kamışlıktan gelir
Duysa her kim, gözlerinden kan gelir*

Türk edebiyatı tarihi bağlamında yaptığı çalışmalarla ön plana çıkan İsmail Habib Sevük, bu bağlamda kaleme aldığı kitap ve makalelerle bir dönemin önemli isimlerinden biri olmuştur. Aynı zamanda bir parçası olduğu dergi ve yayınlarda da önemli işlere imza atan Sevük, 20. yüzyıl Türk edebiyatı araştırmacıları arasında başat bir sima olarak görülebilir.

1892’de Edremit’te dünyaya gelen İsmail Habib, sırasıyla Edremit Rüştiyesi (1904), Bursa İdadisi (1909) ve Dârülfünûn-ı Osmânî Hukuk Mektebi’nden (1913) mezun olur. Gerek ilk gençlik yıllarında gerekse sonrasında dönemin birçok önemli entelektüeli ile tanışma fırsatı bulan Sevük için kırılma noktası Hüseyin Siret ile tanışmasından sonra yaşanır. Bursa İdadisinde edebiyat öğretmenliği yapan Hüseyin Siret, düşünceleri, entelektüel kişiliği ve öğretmenliğe dair olan tutkusu ile Sevük’ün derinden etkiler ve onun da hayatına öğretmen olarak devam etmesinin önünü açar. Uzun yıllar hayatını edebiyat öğretmenliği yaparak sürdüren İsmail Habib, Kastamonu, İzmir, Balıkesir, Bursa, Ankara, İstanbul gibi birçok önemli şehirde bulunur. Son olarak Galatasaray Lisesi’nde edebiyat öğretmenliği yapan İsmail Habib, 1943’te Sinop milletvekili seçilir ve emekli olduktan sonra kendisini tamamen yazmaya adanır. 17 Ocak 1954’te gırtlak kanseri nedeniyle vefat eder, Merkez Efendi Mezarlığı’na defnedilir.

Edebiyat öğretmenliğine paralel bir şekilde bir yazar olarak da kendisine özel bir alan açan İsmail Habib Sevük, özellikle de eleştiri ve edebiyat tarihi metinleriyle dikkat çeker. *Yeşil Ilgaz*, *Köroğlu*, *İzmir’e Doğru*, *Açıksöz*, *Yeni Gün*, *Çukurova’dan Memleket* gibi dönemin birçok önemli dergi ve yayınında kalem oynatan, başyazarlık yapan, yönetiminde söz alan Sevük, hangi şehirde, kasaba ve bölgede bulunursa bulunsun edebiyat ile olan ba-

MEVLÂNÂ

1-İSLAMLIKTAN ÖNCE:

Bütün milletlerin edebiyatlarında nesirden önce nazım vardır. Nesir konuşma dilinden ibaretti. Dini heyecanla dua edalı ve ünlü sözler söylenince nazım başladı. Eski Türklerde şaire “ozan” veya “baksı”¹ denir. Şair hem şiirin güftesini yapar, hem onun namesini dizer, hem de “kopuz”² denen çalgıyla o namenin rakısını³ eylerdi. Bu rakslar tabii din ayinlerinde yapılıyordu. Sonraları raks ayrıldı. Şaire şiir ve musiki kaldı. Cemiyet ilerleyince musiki de ayrılıp şiir şaire bırakıldı. Eski Türklerin belli başlı üç çeşit ayinleri vardı. “Sığır” denen umumi sürgün avı, “şölen” dönen yıllık umumi ziyafet ve “sağö” denen mersiyelerin okunduğu matem ayinleri.

Bu kavmi devirden eser kalmadı. Bir defa tarihten önce denecek kadar eskiydi. Mütemadi⁴ hicretler⁵, istilalar, bozgunlar, her şeyi mahvediyordu. Fakat bütün sebeplerin en kuvvetlisi dindi. Türkler İslamlığı kabul edince ondan önceki eserlere hep putperestlik⁶ mahsulü diye baktılar. Hepsı unutuldu.

¹ “Baksı” sözcüğü Türk, Altay ve Moğol mitolojilerinde “şaman” anlamına gelmektedir.

² Türk halk ozanları tarafından XVII. yüzyıla değin yoğun bir şekilde kullanılan üç telli bir Türk sazıdır.

³ Dans.

⁴ Sürekli.

⁵ Göç.

⁶ Çok tanrılı inanç sistemi.

DİVAN-ILÜGATİ-T-TÜRK:

a-Kitabın bulunuşu:

Meşrutiyetin ilk yılları. Emrullah Efendi'nin²⁷ maarif nazırlığı zamanı. On yedinci asrın meşhur alimlerinden Vanizade Mehmet Efendi, ki Boğaziçi'ndeki Vaniköyü onun adını taşır, *Arâis-ül-Kur'an* isimli Arapça yazdığı tefsirde bizim büyüktür çocuklarımızdan biri olduğunu ispat etti. Hicretin 9. yılındaki Tebük Seferi'ne, mevsimin yaza rastlaması ve mesafenin uzaklığı sebebiyle Arap ordusu gitmek istemediğinden "Tövbe" suresinin 40'ıncı ayetinde Allah Araplara şöyle hitap ediyordu: "Eğer siz emrolunduğunuz gazaya çıkmazsanız Allah sizi azapların en elimi ile tahrip edecek ve sizin yerinize sizden olmayan başka bir kavmi ikame edecektir." Bu başka kavmin nasıl bir millet olduğu da "Maide" suresinin 57'nci ayetinde şöyle anlatılıyordu:

"Ey müminler, içinizden dininizi terk edenler yerine Allah öyle bir kavim getirecek ki Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Onlar müminlere karşı mahviyetli, kafirlere karşı kahredicidirler. Onlar Allah yolunda savaşır, onlar kendilerine dil uzatanların kınamasından korkmazlar."

Asırlar boyu bu kavmin kim olduğunda müfessirler bir türlü birleşmediler ve o kavmin ayetlerdeki hükme uygun olacak şekilde hangi millet olduğunu bir türlü söyleyemediler. Bunu işte ilk defa Vani (yani Vanlı) Mehmet Efendi ismi geçen tefsirinde söyledi ve bunun Türk milleti olduğunu şöyle ifade etti: "Allah'ın avnü inayetiyle hüsnî tevfiğine istinaden biz deriz ki bu kavim Arap kavmine tam bir mugayiretle mugayir bulunan Türk kavmidir."

²⁷ Emrullah Efendi, Osmanlı eğitimcisi, siyasetçi, felsefeci. II. Meşrutiyet döneminde iki defa Maarif Nezareti görevine getirilen Emrullah Efendi, yakın geçmiş Türk eğitim hayatının önemli şahsiyetlerinden birisidir.

3-ON İKİNCİ ASIR

İkinci Türkolog:

Fahreddin Mübarekşah

Gazneliler'den sonra Hindistan'a Gurlular hâkim oldular. Bunların saltanatı 1148'den 1215'e kadar devam etti. Hanedandan Gıyasettin Mehmet zamanında "Fahri Müdür" diye meşhur bir zat vardı. Belki bu unvan saray nazırı gibi bir mânâya geliyordu. Adı Fahrettin Mübarekşah'tı. Binden fazla kitap tetkik ederek "Şecere-i Ensap" (yani nesep ve nesillerin kütüğü) ismi ile büyük bir tarih yazdı. Bu eserde peygamberler, sahabeler, hükümdarlar vesair şecereler anlatılıyor. On iki yıl çalıştığı eserini 1206'da bitirdi.

Sultan Gıyaseddin'in kardeşi olup Gazne fatihliği ile meşhur Muizzi'd-din Mehmed'in kölesi Kutbeddin Aybey zekâsı, dirayeti ve şecaati⁵⁶ ile serdarlığa kadar yükselmişti. Efendisi olan hükümdarın ölümünden sonra ordunun reyi ile hükümdarlığa seçildi. Fahreddin Mübarekşah büyük eserine bir de mukaddime mahiyetinde Farsça bir risale yazmıştı. Asıl eserin kendi bulunamadığı halde mukaddime⁵⁷ mahiyetindeki bu risale ele geçti. Bunu bulup meydana çıkaran İngiliz müsteşriklerinden Londra Şark Dilleri Müdürü Denison Ross⁵⁸ oldu. Mübarekşah'ın risalesinde Kutbettin Aybey'den de ayrıca bahsedilir. Bu risale bir asır önceki ilk Türkolog'umuz Kaşgarlı Mahmut'tan sonra ikinci Türkolog'umuzu kazanmış olduk. Müs-

⁵⁶ Cesaret.

⁵⁷ Önsöz.

⁵⁸ Sir Edward Denison Ross, Orta Doğu, Orta ve Doğu Asya dillerinde uzmanlaşmış bir oryantalist ve dilbilimciydi. 1916'dan 1937'ye kadar Londra Üniversitesi Doğu Araştırmaları Okulu'nun ilk direktörüyü.

4-TASAVVUF, TARİKAT, ARUZ VE NAZIM ŞEKİLLERİ:

a-Tasavvufun Gelişmesi:

Tasavvufun mahiyeti ile bu asra kadar yetişen belli başlı mutasavvıfları, umumi çizgileri ile olsun, görmeden bu asırda yetişen Ahmet Yesevi gibi ilk Türk mutasavvafını anlayamayacağımızdan başka halis Türk şiirinin başı olan Yunus Emre'yi de anlayamayız. Aynı zamanda "aruz"u ve "nazım şekilleri"ni de, yine umumi mahiyetleri ile olsun, görmeyince, Ahmet Yesevi ve Yunus Emre de dâhil olmak üzere bütün klasik şairlerimizin verdikleri ses ve şiirlerinin edası anlaşılamaz. Bu zarurettten dolayı "tasavvuf" ve "aruzla nazım şekilleri"ne birer bahis ayırıyoruz.

Dinler:

En iptidai dinler "totemcilik"le başlar. Buna "klan dini" denir. Hayvan, ağaç, kuş gibi varlıkların birini mukaddes tanıyıp ona tapmak. Ondan sonra "animizm" denen ecdada tapma devri gelir. Çünkü cemiyet dininde "boy"lar, yani kollar ve dallar ayrılmıştır. Her boy kendi ceddini mukaddes bilir. Varlığını ona borçlu, ondan türeyip geldiler. Boylar birleşip "kabile"ler teşekkül edince "yer naturizmi" başladı. Kabileler birleşip "camialar" yani kavim halindeki geniş topluluklar teşekkül edince "gök naturizmi" meydana geldi. Evvelkinde hayat, ruh ve tanrı hep topraktaydı, bu sonucunda her şeyin sırrı göğe geçti. Yalnız bu son safhada din işleri genişlediğinden cemiyet içinde muayyen bir dini sınıf doğdu. Bunlar ruhani reisler olup merasim ve ayinlere başkanlık ederlerdi. Bu ruhanilere "şaman" dendiği için "şamanizm" buradan gelir.

İnsanlar daha tekâmül edince "mukaddes kitaplar dini" başladı. Bu, insanların din sahasında fikre yükselişi demektir. Budizm (yani putperestlik) dininin kitabı olduğu gibi "Zerdüş" (yani ateşperestlik) dinin de vahiyleri ve düsturları vardı. Sonra Musa dini (Yahu-

5-AHMED YESEVİ:

a-Hayatı ve tesiri:

Çin Türkistan'ın şarkındaki Sayram şehrinde Şeyh İbrahim en şöhretli şeyhlereydi. 1103'te oğlu Ahmet doğdu. Daha evvel ablası Güher Şehnaz doğmuştu. Ahmet 7 yaşındayken babası ölünce yetim kaldı. Ablası onun vasisi olmuştu. Ablası onu alıp Garbî Türkistan'daki Yesi'ye geliyor. Orada yetişir. Aslan Baba ismindeki şeyhin teveccühüne mazhar olur. Ahmet sonra Buhara şehrine gelip meşhur Yusuf Hemedani'ye intisap etti. Ahmet Yesevi, dört halifesi olan Hemedani'nin üçüncü halifesi oldu. Tekkesinin ehemmiyetini anlamalı ki Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı Sultan Sencer⁷⁸ tekkenin dervişleri için 50 bin altın göndererek şeyhten kendisi hakkında dua niyaz ediyor.

Yesi'de yerleşen Ahmet Yesevi 1166'daki vefatına kadar tarikatını genişletip *hikmet* ismi verilen manzumelerini yaymaktadır. O ilk Türk tarikatını kurmuştu. Yesevi'ye kadarki Türk mutasavvıfları hep Acem tarikatlarına bağlıydı. Türkler onun sayesinde kendi dilleri ile tarikat zikirleri yaptıkları için onu bütün Türk alemi mukaddesler mukaddesi bir mertebeye çıkardı. Hikmetleri de Türkçe olduğu için halkın ona bağlılığı tapmak derecesini bulmuştu. Menkıbevi hayatında halk onu harikulade kerametler gösteren, her gün Hızır Aleyhisselam ile musahabe eden bir veliyullah bilir. Müritleri yazdığı hikmetleri topladılar. Meydana gelen kitabın adına *Divan-ı Hikmet* denildi. *Kur'an*'dan sonra Türklerin en mukaddes kitabıydı bu.

Kerametleri ölümünden sonra da devam edip gider. O kadar ki cihangir Timurlenk'in rüyasına girdiği için Timur ona muhteşem bir türbe ile çok güzel bir cami yaptırdı. Bütün müsteşrikler ve sey-

⁷⁸ 1097-1118 tarihleri arası Horasan Selçuklu Sultanı, 1118-1157 döneminde Büyük Selçuklu Sultanı'dır.

6-ON ÜÇÜNCÜ ASIR:

Asra Genel Bakış

(Alparslan 1071'deki Malazgirt cenginde Şarkî Roma İmparatorluğu'nu yere serip "Büyük Roma ordusunu" kat'i imha harbi ile ortadan kaldırarak imparatoru da esir etmek suretiyle Anadolu'nun kapılarını açınca onun yeğeni Süleyman Şah 5-6 yılda bütün Anadolu'yu zapt ettikten başka Üsküdar kıyılarına yerleşivermişti. Avrupalılarca Hristiyanlığın ilk kalesi olan Bizans'ın tehlikeye düşmesi "Haçlı Seferleri" denen cihan cengine sebep oldu. İslamlıkla Hristiyanlık, şarkla Garp arasındaki bu uzun ve kanlı cihan renklerinin kahramanı Türk milletidir. On ikinci asır boyunca Türkler cihan gaziliği yaptılar. 1187'de Kudüs'ün kurtarılması ile bu gazilik asırlık cihatın gayesine erdi.)

a-Türkçenin hali:

İslamlık daha ikini halife olan Ömer zamanında nurlu bir infilak¹⁰⁴ haline gelivermişti. 637'deki Kadisiye Harbi¹⁰⁵ ile İran Sasani Devleti'nin merkezi Medain¹⁰⁶ zapt dilivermişti. Kısa zamanda Belh'e kadar uzanan İslam Kuvvetleri Nihavend Muharebesi'nden¹⁰⁷ sonra

¹⁰⁴ Çok güçlü bir biçimde patlama.

¹⁰⁵ Kadisiye Muharebesi, Müslüman Arap ordusu ve Sasani İmparatorluğu ordusu arasında İran'ın İslami Fethi ile sonuçlanan İslamiyet'in yayılmasının ilk döneminde yer alan geleceği belirleyen bir muharebe olmuştur. Kadisiye'deki Raşidun taarruzunun 636 yılının Kasım ayında gerçekleştiğine inanılır.

¹⁰⁶ İran eyaleti Hvarvaran'da Bağdad'ın 35 km güneyinde kadim Mezopotamya'nın en önemli şehirlerinden biridir. 800 seneden fazla bir süre Part İmparatorluğu'nun ve devamında Sasani İmparatorluğu'nun başkenti olmuştur.

¹⁰⁷ Müslüman Araplar ile Sasani orduları arasında 642 yılında İran'da yapılan muharebedir.